

Informace ze zdravotnictví Královéhradeckého kraje

Ústavu zdravotnických informací a statistiky
České republiky

Hradec Králové
10.7.2006

5

Alergologie a klinická imunologie - činnost oboru v Královéhradeckém kraji v roce 2005

*Allergology and Clinical Immunology - Activity in Branch
in the Královéhradecký Region in 2005*

Souhrn

Informace ze zdravotnictví kraje o činnosti oboru alergologie a klinické imunologie v Královéhradeckém kraji v roce 2005 obsahuje údaje o ambulanci péči v členění podle typu zdravotnického zařízení a podle území z oblasti personálního zajištění, činnosti a o dispenzarizovaných osobách pro vybrané diagnózy.

Summary

Information on health service activity in the branch of allergology and clinical immunology in the Královéhradecký region in 2005 contains data about out-patient care by type of establishment and by district of the region, data about personnel capacity, activity and about patients followed up for selected diagnoses.

Podkladem pro zpracování informace byly údaje z ročního výkazu o činnosti oboru, který vyplňuje každé ambulantní pracoviště alergologie a klinické imunologie všech zřizovatelů, včetně ambulantních částí lůžkových zařízení. Výkazy byly součástí Programu statistických zjišťování Ministerstva zdravotnictví ČR na rok 2005. Formuláře výkazů a pokyny jsou vystaveny na internetu www.uzis.cz [NZIS/Výkazy 2005].

Edice IZK o činnosti oboru alergologie a klinické imunologie v předchozích letech jsou dostupné na internetových stránkách ústavu v části Rychlé informace.

Personální zajištění oboru

V tomto oboru zabezpečovalo odbornou péči v kraji na 25 pracovištích 26,70 lékařů a 39,61 zdravotnických pracovníků nelékařů s odbornou způsobilostí bez odborného dohledu (dále ZPBD). Pracovníci jsou vždy uváděni v tzv. přepočteném počtu, což je součet úvazků, včetně smluvních. Zpravodajskou povinnost splnila všechna zdravotnická zařízení. V průběhu roku ukončilo činnost jedno ambulantní zařízení, nově byly zřízeny dvě samostatné ordinace lékaře specialisty. Na mapě jsou uvedena sídla všech pracovišť, včetně detašovaných, ve kterých je zabezpečena alergologická a imunologická péče.

Z celkového počtu lékařů pracovala větší polovina v samostatných ordinacích a necelá třetina v ambulanci části nemocnic. Na 100 tisíc obyvatel kraje připadlo 4,87 lékařů, v ČR to bylo 3,84 lékařů. Z grafu je zřejmý nárůst lékařů v roce 2002, kdy došlo ke sloučení

oboru alergologie s oborem klinická imunologie a ke společnému vykazování kapacit a činnosti. V tomto roce se počet lékařů v kraji navýšil o 4 % a v ČR o 30 %. V roce 2005 došlo v kraji k meziročnímu poklesu 2,5 % a v ČR k meziročnímu nárůstu 3 %.

Činnost oboru

Počet léčených pacientů vzrostl téměř o 7 %, počet ošetření - vyšetření o necelé 4 % . Počet ošetření připadající na 1 lékaře je v samostatných ordinacích alergologů téměř trojnásobný než v nemocničních ambulancích. V samostatných ordinacích se léčilo 73 % všech pacientů, ostatní pak navštěvovali stejným dílem nemocniční ambulance a polikliniky. Téměř třetinu léčených pacientů tvořily děti ve věku do 14 let.

V průměru bylo aplikováno 1 léčenému pacientovi 3,0 kožních testů (ČR 2,9). Na 100 léčených připadlo 20,4 pacientů léčených specifickou hyposenzibilizací (ČR 14,1) a u 3,4 pacientů na 100 léčených byla zahájena individuální injekční nebo perorální specifická imunoterapie alergenem (ČR 3,4). Lékaři měli k dispozici 27 spirometrů, z toho necelou čtvrtinu starších 8 let. Na jednom spirometru bylo provedeno v kraji 1 883 výkonů a v ČR 1 411 výkonů. V laboratoři bylo provedeno 285 717 výkonů, z toho bylo 11 % pro pacienty v ústavní péči.

Dispenzarizovaní pacienti pro vybranou diagnózu

V roce 2005 se sledovalo 10 vybraných diagnóz ve čtyřech věkových kategoriích. Jeden pacient může být uveden i vícekrát, pokud je léčen na více diagnóz. Dlouhodobě se sledují čtyři diagnózy - atopická dermatitida L20, pollinosis J30.1, stálá alergická rýma J30.3 a astma bronchiale J45.9. Proti roku 2004 nebyla již zařazena diagnóza alergické astma J45.0 a přibylo podrobné členění astma bronchiale na čtyři stupně: 1-intermitentní, 2-lehké perzistující, 3-středně těžké perzistující a 4-těžké perzistující. Vykazující jednotky až na výjimky změnu akceptovaly a správně na výkaze uváděly pouze astma bronchiale v členění na stupně závažnosti. Přesto získané údaje nebudou komentovány, protože pro následující rok chce odborná společnost alergologie a klinické imunologie upřesnit metodiku a sledovat oba typy astmatu - alergické a nealergické - dohromady jako J45.

V přepočtu na 10 tisíc obyvatel příslušné věkové kategorie bylo nejvíce dětí ve věku do pěti let v kraji dispenzarizováno s diagnózou atopická dermatitida a imunodeficience s převahou poruch protilátek. Nejčastějším důvodem dispenzarizace u ostatních věkových kategorií dětí, mladistvých i dospělých byla pollinosa a astma bronchiale.

Od roku 2004 se sledují dispenzarizovaní pacienti pro dalších šest diagnóz ze skupiny poruch mechanismu imunity a systémových onemocnění pojivové tkáně. K 31.12.2005 bylo na 10 tisíc obyvatel kraje sledováno 5,0 pacientů s diagnózou D80 imunodeficience s převahou poruch protilátek (ČR 26,2) a 1,7 pacientů s diagnózou D83 běžná variabilní imunodeficience (ČR 16,6). Diagnózy ze skupiny systémových onemocnění pojivové tkáně (M31-M33, M35) se vyskytují zřídka a postihují zpravidla dospělou populaci. Jejich výskyt u dětí do 14 let nebyl v kraji zaznamenán. Sjögrenův syndrom a jiné systémové postižení pojivové tkáně jsou důvodem dispenzarizace ve 211 případech, Wegenerova granulomatóza a jiné nekrotizující vaskulopatie v 1 případě, systémový lupus erythematosus v 8 případech a dermatomyositis ve 3 případech.

Výkyvy oběma směry v počtu sledovaných pacientů na porovnatelné diagnózy proti minulému období jsou dány charakterem sledovaných diagnóz. Jedná se o chronická onemocnění s dosti blízkým epidemiologickým vztahem a s nutností medikamentózní léčby. Pacient se může dostavit za dlouhou dobu až při zhoršení obtíží; někdy je nutné diagnózu přehodnotit. Počet dispenzarizovaných na počet obyvatel v členění do okresů není uveden, protože zatímco na úrovni kraje ho lze považovat za ukazatel nemocnosti,

ve skutečnosti je silně závislý na rozložení sítě ordinací, která je nerovnoměrná. Dispenzarizovaní pacienti se vykazují podle umístění zdravotnického zařízení, které navštěvují, nikoli podle svého trvalého bydliště. Počet dispenzarizovaných na počet léčených v okresech vypovídá o tom, jak se jednotlivé okresy mezi sebou liší z hlediska skladby léčených pacientů.

Zpracovala: Lenka Lesková
ÚZIS ČR, Královéhradecký krajský odbor
Hradecká 1172, 500 03 Hradec Králové
tel.: 495 515 331
e-mail: drahokoupilová@uzis.cz
<http://www.uzis.cz>

Zajištění ambulantní péče podle druhu zdravotnických zařízení a podle území

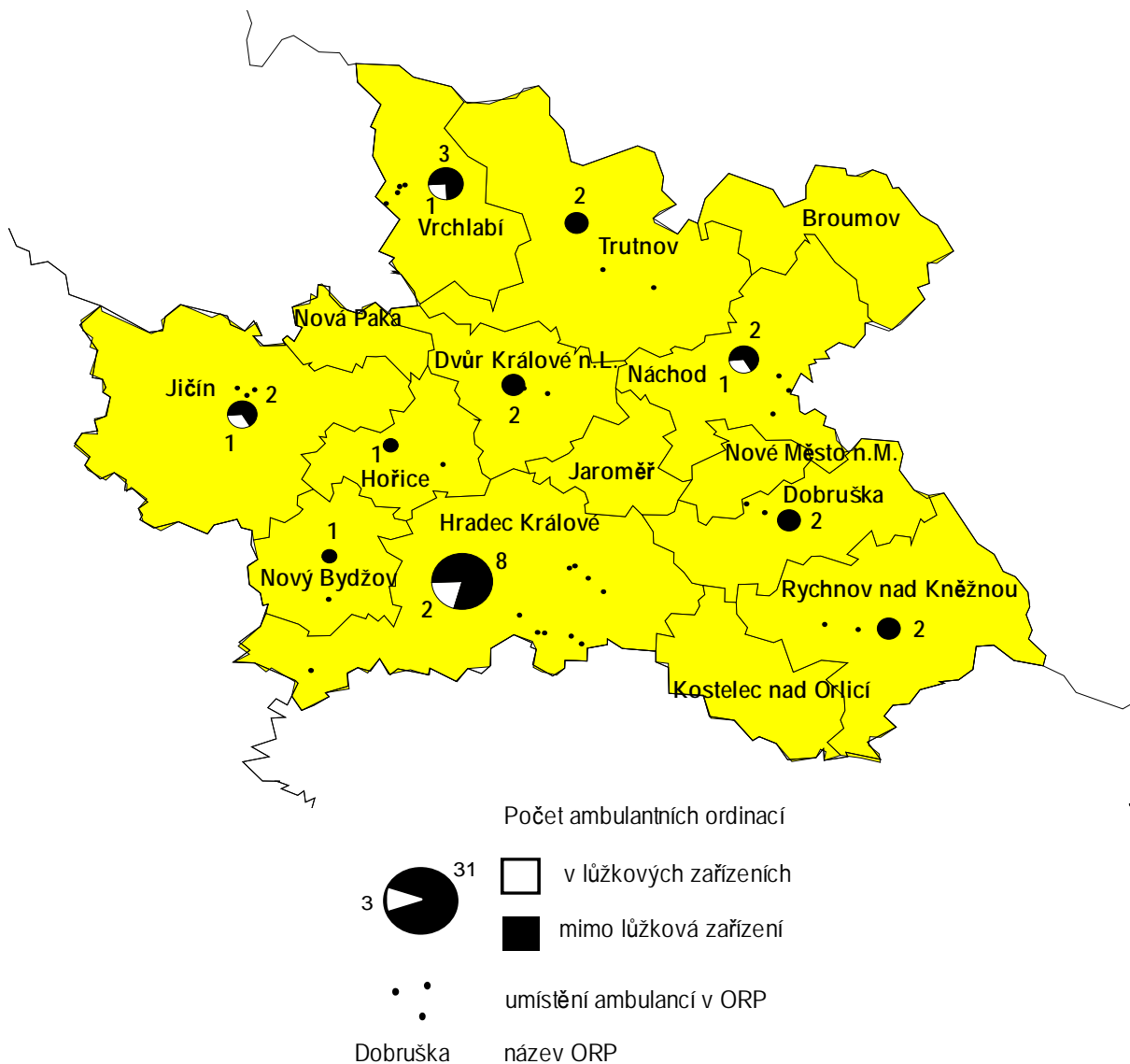
Ukazatel	Počet ZZ a pracovišť	Počet pracovníků ¹⁾		Počet léčených pacientů		Počet ošetření - vyšetření		
		lékaři	ZPBD ²⁾	celkem	z toho děti ³⁾ (v %)	celkem	na 1 lékaře	na 1 léčeného pacienta
podle druhu zdravotnických zařízení								
Ambulantní část lůžkových ZZ	5	8,35	21,27	7 428	12,76	22 193	2 658	3,0
Samost. ordinace lékařů specialistů	15	14,60	15,46	42 903	24,00	103 974	7 122	2,4
Ostatní ambulantní zařízení	5	3,75	2,88	8 647	64,18	23 729	6 328	2,7
podle území (okres, kraj, ČR)								
Hradec Králové	11	14,65	26,97	22 162	27,52	51 485	3 514	2,3
Jičín	3	2,60	3,10	13 005	14,72	26 538	10 207	2,0
Náchod	3	2,00	1,60	7 289	53,07	16 034	8 017	2,2
Rychnov nad Kněžnou	3	3,65	3,40	8 951	28,35	25 626	7 021	2,9
Trutnov	5	3,80	4,54	7 571	31,37	30 213	7 951	4,0
Královéhradecký kraj	25	26,70	39,61	58 978	28,48	149 896	5 614	2,5
ČR	377	393,59	500,46	906 253	27,76	2 429 850	6 174	2,7

¹⁾ Součet úvazků, vč. smluvních

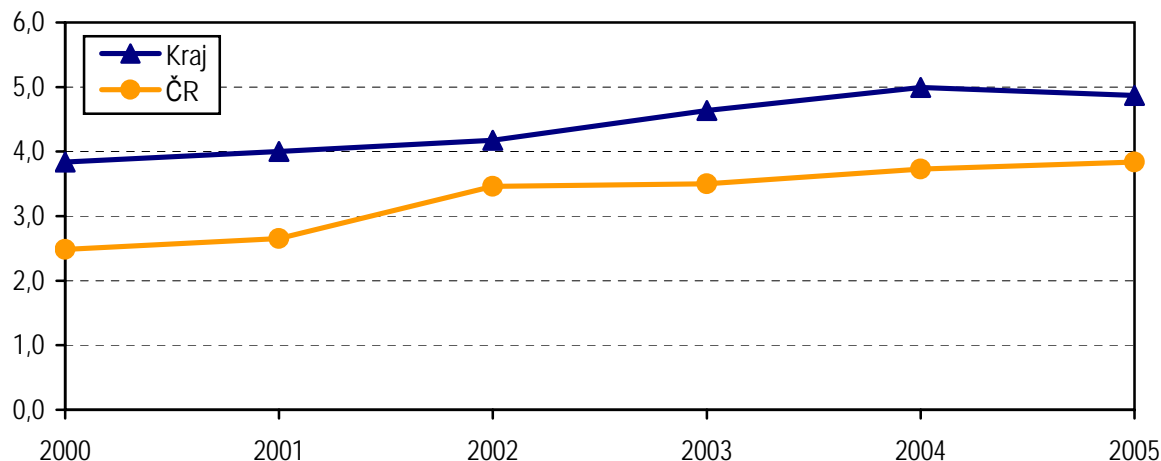
²⁾ ZPBD - zdravotničtí pracovníci nelékaři s odbornou způsobilostí bez odborného dohledu dle zákona č. 96/2004 Sb., o nelékařských zdravotnických povoláních, § 5 - § 21

³⁾ Děti ve věku 0 - 14 let

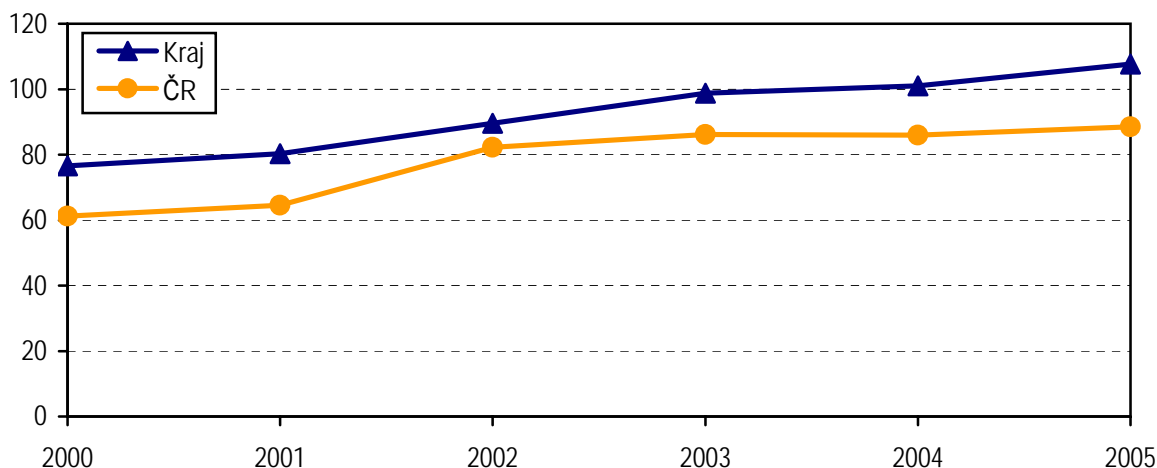
Sít' ordinací alergologie a klinické imunologie v Královéhradeckém kraji dle obcí s rozšířenou působností (ORP)

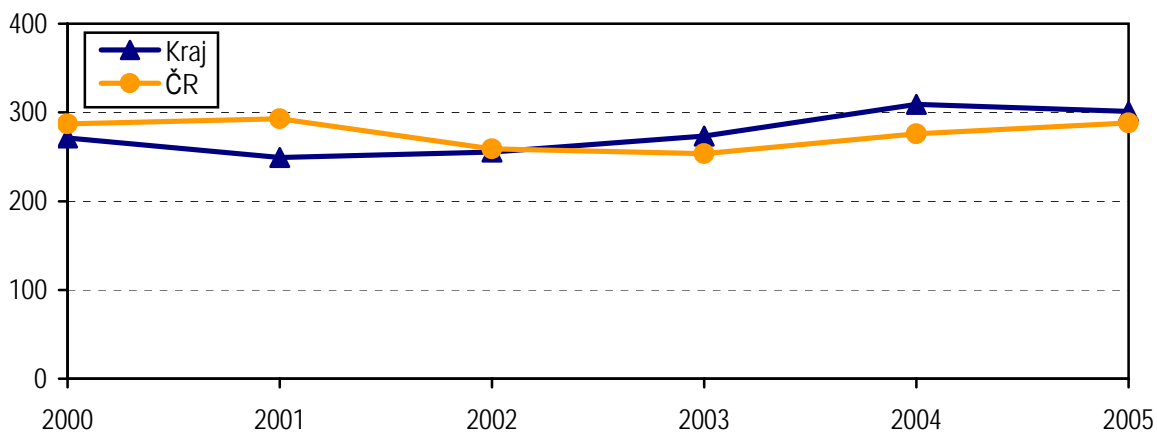
**Počet lékařů na 100 000 obyvatel
- vývoj v letech 2000 - 2005**

**Počet léčených pacientů na 1 000 obyvatel
- vývoj v letech 2000 - 2005**

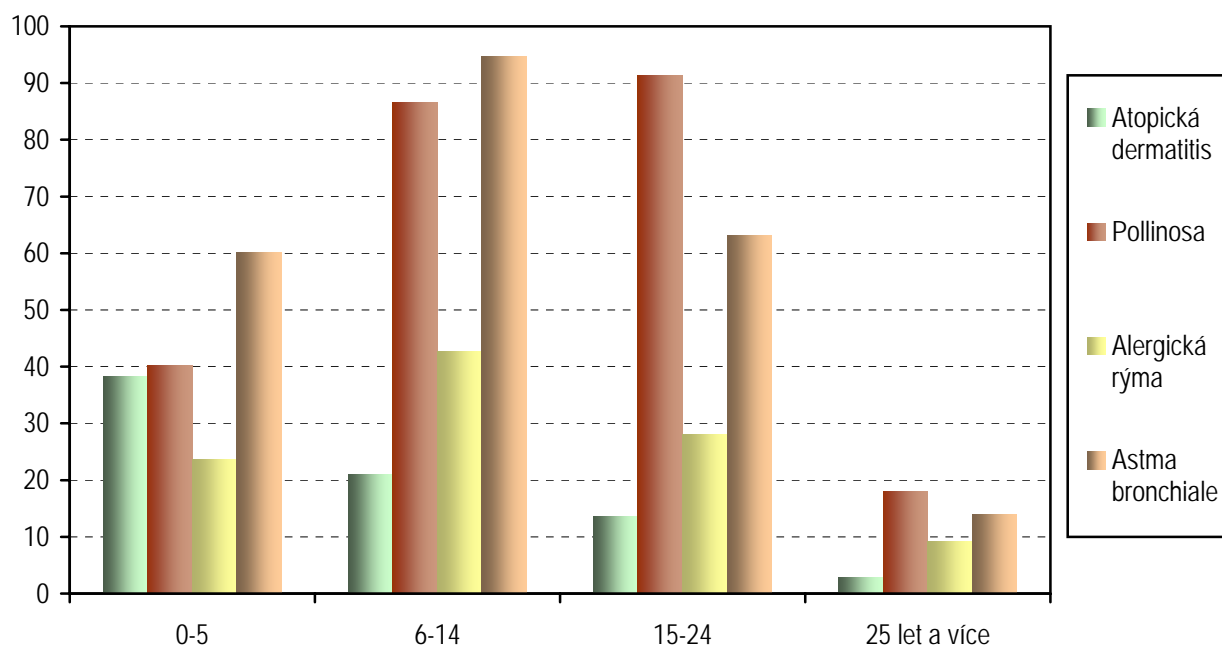
**Počet kožních testů na 100 léčených pacientů
- vývoj v letech 2000 - 2005**

Dispenzarizovaní pacienti pro vybranou diagnózu

Vybraná onemocnění (diagnóza MKN 10)	Počet dispenzarizovaných osob						
	celkem	z toho ve věku (v %)				kraj na 10 tis. obyvatel	ČR na 10 tis. obyvatel
		0-5 let	6-14 let	15-24 let	25 let a více		
Atopická dermatitis (L20.-)	4 353	26,72	24,70	22,19	26,40	79,38	79,92
Pollinosa (J30.1)	19 270	6,34	22,94	33,78	36,94	351,41	318,25
Stálá alergická rýma (J30.3)	8 537	8,41	25,44	23,37	42,78	155,68	148,15
Astma bronchiale (J45.9)	16 683	10,95	28,96	26,94	33,15	304,23	180,97
Imunodeficienze s převahou poruch protilátek (D80.-)	274	26,28	10,95	18,25	44,53	5,00	26,23
Běžná variabilní imunodeficienze (D83.-)	95	9,47	22,11	16,84	51,58	1,73	16,56
Wegenerova granulomatóza a jiné nekrotizující vaskulopatie (M31.-)	1	-	-	-	100,00	0,02	0,23
Systémový lupus erytematosus (M 32.-)	8	-	-	12,50	87,50	0,15	0,41
Dermatomyositis (M33.-)	3	-	-	-	100,00	0,05	0,11
Sjögrenův syndrom a jiné systémové postižení pojivové tkáně (M35.-)	211	-	-	10,90	89,10	3,85	1,52

**Počet dispenzarizovaných pacientů podle věkových skupin
na 1 000 obyvatel téže věkové skupiny - rok 2005**

Dispenzarizovaní pacienti pro vybranou diagnózu v okresech

Území (okres, kraj, ČR)	Počet dispenzarizovaných na vybranou diagnózu na 100 léčených					
	Atopická dermatitida (L20.-)	Pollinosis (J30.1)	Stálá alergická rýma (J30.3)	Astma bronchiální (J45.9)	Imunodeficience s převahou poruch protilátek (D80.-)	Běžná variabilní imunodeficience (D83.-)
Hradec Králové	8,5	35,9	14,2	29,3	0,4	0,2
Jičín	3,0	23,8	16,4	16,5	0,8	0,2
Náchod	9,4	40,1	9,2	30,3	0,1	0,0
Rychnov nad Kněžnou	7,4	25,4	11,3	25,6	0,1	0,0
Trutnov	9,6	39,8	21,0	46,8	1,0	0,3
Královéhradecký kraj	7,4	32,7	14,5	28,3	0,5	0,2
ČR	9,0	36,0	16,8	20,5	3,0	1,9

Počet dispenzarizovaných pacientů pro pollinosis na 1 000 obyvatel - vývoj v letech 2000 - 2005

